

Uudenmaan ELY-keskuksen pyyntö kansainvälistä suojelua saavien ukrainalaisten kuntapaikkojen lisäämisestä vuonna 2023

Kunnanhallitus 19.12.2022 § 270
467/09.06.00/2022

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) toteaa 21.10.2022 kunnille lähettämässään kirjeessä seuraavaa:

”Venäjän 24.2.2022 Ukrainaa vastaan käynnistämän hyökkäyksen jälkeen Suomessa on 28.9.2022 mennessä jätetty 39 680 tilapäisen suojelun hakemusta. Tilapäisen suojelun soveltaminen perustuu Euroopan neuvoston päätökseen ja on voimassa 4.3.2023 saakka, jonka jälkeen neuvosto voi jatkaa sitä. Suomessa vähintään vuoden asunut tilapäistä suojelua saava, jolla on aikomus jäädä Suomeen pysyvästi, voi halutessaan hakea kotikuntamerkintää Digi- ja väestötietovirastosta.

Tämä aikaraja alkaa täytyä Suomeen muuttaneiden ukrainalaisten osalta maaliskuusta 2023 alkaen.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja sisäministeriö ovat varautuneet tilapäistä suojelua saaneiden kuntiin siirtymiseen valmistelemalla hallituksen esityksen kotoutumislain ja vastaanottolain muuttamiseksi. Kotoutumislakia on esitetty muutettavan siten, että tilapäistä suojelua saavat sisällytetään kotoutumislain kuntaanosoittamista ja korvauksia koskevien lukujen soveltamisalaan, jos henkilön edellytykset saada kotikunta täyttyvät ja hänelle rekisteröidään kotikunta. Vastaanottolain muutosesitys koskee vastaanottopalveluiden päättymistä tässä tilanteessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö on arvioinut, että vuoden 2022 aikana tulleista tilapäistä suojelua saavista noin 32 000 hakee kotikuntamerkintää keväästä 2023 alkaen ja siirtyy sen myötä pois vastaanottojärjestelmästä kuntien palvelujen piiriin. Kotikunta tuo tilapäistä suojelua saavalle kuntalaisen oikeudet ja velvollisuudet, kuten subjektiivisen päivähoidon oikeuden, oikeuden käyttää hyvinvointialueen tarjoamia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita sekä oppivelvollisuuden. Tilapäistä suojelua saava, jolla ei ole kotikuntalaisia tarkoitettua kotikuntaa, on vastaanottopalvelujen piirissä.

Kotikunnan saaneiden tilapäistä suojelua saavien lisäksi kuntien tulee varautua oleskeluluvan saavien turvapaikanhakijoiden ja pakolaiskiintiössä valittavien henkilöiden vastaanottoon. Hallitus on talousarvioesityksessään esittänyt vuoden 2023 pakolaiskiintiön kooksi 1 050 henkilöä. Eduskunta vahvistaa kiintiön koon joulukuussa hyväksymällä talousarvion.

Uudenmaan ELY-keskus toivoo, että alueen kunnat osallistuisivat laajasti ukrainalaisten vastaanottoon.

Tällä hetkellä Uudenmaan ELY-keskuksen alueella asuu noin 7500 tilapäistä suojelua saavaa, joista osa tulee tarvitsemaan kuntapaikan.

Uudenmaan ELY-keskuksen arvion ja aikaisemman kokemuksen perusteella, suurin osa turvapaikkaprosessin kautta tulleista siirtyy kuntiin itsenäisesti tai vastaanottojärjestelmän avustamana. Jos noin kolmannes ukrainalaisista tarvitsee haavoittuvan asemansa tai muun syyn perusteella kuntapaikan, tulisi uusia lisäpaikkoja saada Uudenmaan kunnista yhteensä 2500 eli 50-150 per kunta.”

Lisäkuntapaikoista vuonna 2023 pyydetään kunnan vastausta 20.12.2022 mennessä.

Vihdin kunnan valmius kuntapaikkojen lisäämiseen vuonna 2023

Vihdin kunnan konsernipalveluissa on valmisteltu kannan ottamista Uudenmaan ELY-keskuksen pyyntöön. Valmistelussa on noussut esiin seuraavaa:

- Lisäkuntapaikkojen tarjoaminen koskee vuodesta 2023 alkaen kotikuntamerkintää hakevia ukrainalaisia.
- Suurin osa ukrainalaisista tilapäisen suojelun piirissä olevista voinee hakea omatoimisesti kuntapaikkaa.
- Uudenmaan ELY-keskuksen pyyntö koskenee näin ollen niitä, joilla ei ole kuntapaikkaa haavoittuvan tai muun syyn perusteella.
- Vihdin kunta on ottanut vastaan 29 kiintiöpakolaista vuonna 2022 Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.
- Vihdin kunnan maahanmuuttopalvelujen resurssit eivät mahdollista oleskeluluvan saavien turvapaikanhakijoiden ja pakolaiskiintiössä valittavien henkilöiden vastaanottoa vuonna 2023 kovin laajassa mitassa.
- Sen sijaan tilapäisen suojelun piirissä olevien ja kuntapaikkaa vuonna 2023 etsivien ukrainalaisten vastaanotto olisi eettisesti ja yhteiskuntavastuullisesti perusteltua Euroopassa ja erityisesti Suomessa vallitseva kansainvälisen tilanteen heijastuma huomioon ottaen.
- Vastaanottomäärää harkittaessa epävarmuutta kuitenkin aiheuttavat Vihdissä tarjolla olevien vuokra-asuntojen rajallinen määrä sekä palvelutarjonnan kyky. Palvelutarjonta tarkoittaa erityisesti kunnan varhaiskasvatus- ja opetuspalveluita sekä vuonna 2023 aloittavan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tarjoamia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita.
- Edellä olevan perusteella Uudenmaan ELY-keskuksen esittämä määrä 50-150 henkilöä/kunta on Vihdin kunnalle haastava.

- Sen sijaan Vihdin kunta voisi vastaanottaa vuonna 2023 muutamia tilapäisen suojelun piirissä olevaa ja kuntapaikkaa hakevia ukrainalaisia ilman lisäresursseja.
- Toisaalta Vihdin kunta voisi vastaanottaa noin 25 tilapäisen suojelun piirissä olevaa ja kuntapaikkaa hakevaa ukrainalaista jos maahanmuuttopalveluihin palkattaisiin lisäresurssi enintään yhdeksän (9) kuukauden ajaksi vuonna 2023.
- Toivomuksena voisi olla, että vastaanotto kohdistuisi ensisijaisesti perheisiin. Sama toivomus on aiemmin koskenut myös kunnan vastaanottamia kiintiöpakolaisia.
- Vuonna 2023 valtio maksaa laskennallisia korvauksia kansainvälisen suojelun piirissä olevista seuraavasti: Alle 7-vuotias, kunnalle maksetaan 6.503 euroa/vuosi ja hyvinvointialueelle 690 euroa/vuosi. 7-vuotta täyttäneistä korvaus on kunnalle 1.610 euroa/vuosi ja hyvinvointialueelle 342 euroa/vuosi.
- Lisäksi valtio maksaa edellä mainittuun kohderyhmään kuuluvista myös muita korvauksia samoin periaattein kuin muillekin kansainvälisen suojelun piirissä oleville. Tällaisia korvauksia ovat mm. tulkitseminen, toimeentulotuki ja erityiskustannusten korvaukset.

Valmistelija Henri Hallanoro, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 0421 730
Antti Luukkanen, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 767 4798

Esittelijä Kunnanjohtaja Erkki Eerola

Ehdotus Kunnanhallitus päättää Vihdin kunnan suhtautuvan myönteisesti Uudenmaan ELY-keskuksen esitykseen kuntapaikkojen lisäämisestä vuoden 2023 aikana seuraavin edellytyksin:

- Kunnalla on valmius ottaa vastaan muutamia (noin 5-7) suojelun piirissä olevia ja kuntapaikkaa hakevia ukrainalaisia nykyisten henkilöstöresurssien puitteissa.
- Toivomuksena on, että vastaanotto kohdistuu ensisijaisesti perheisiin.

Tämä asia tarkastetaan kokouksessa.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.

Tämä asia tarkastettiin kokouksessa.

Tiedoksi kunnanvaltuusto